

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 28. ANULU XIX.

Sabiiu, in 8/20 Aprile 1871.

Telegrafulu ese de două ori pre septemana: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Sabiiu la expeditorul foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franțate, adresate către expeditorul. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. car pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru prime. și țieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inscrutele se platescu pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a două ore cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Cu 1 Aprile se deschide prenumeratiunea noua la „Telegrafulu Romanu” pre langa conditiunile espuse in fruntea foiei.

Ne rogamu a grabi cu abonamentulu, căci mai tardiu nu vomu pute satisface cu numerii dela inceputu. Pretulu abonamentulu sa se tramita prin asemnări (Post-Anweisung, Postaltvány), pentru ca suntu mai cu inlesnire și pentru tramitatoriu și pentru primitoriu.

Editor'a.

Sinodulu de acum.

A si dá cinev'a parerea asupr'a unei corporatiuni si asupr'a activității ei e o problema grea. Obiectele, ce se desbatu intrens'a facu de multe ori asiá de prejudiciósa pre corporatiune si privitorime incátu numai esperinti'a celoru decise e in stare a dá adevăratulu criteriu. Avemu deja trei siedintie putemu dice mai patru dinaintea noastră. Resultatele inse suntu de asiá natura pana acum, incátu numai viitorulu are sa decida, deca aceste siedintie au fostu de importantia séu nu. Afara de cuvintele de deschidere, simple in aparintia, dara simburóse in esenti'a loro, avemu, pana acum, numai două impregiurări mai momentóse, cari atragu atentiunea noastră si credemu si acelu ce i intereséza si adeva unu incidentu si cele desbatute in comisiune, conferintia si pana acum si in siedintia plenaria: cestiunea imbunătățirii clerului.

Incidentulu are intr'atât insemnetatea sea, incátu a fostu primulu obiectu mai picanu, dupa cum se dice, mai sternitoriu din monoton'a curenteloru, amu mai dice noi. Ans'a la acést'a a dat'o petitiunea comitetulu protopresbiteralu alu tractulu Mercurei. Starea lucrulu o voru aflá cetitorii in raportulu asupr'a afaceriloru sinodali in sesi. Aici, la acestu locu amintimu numai, ca tóte propunerile câte s'au făcutu in privinti'a acestei afaceri, au perdutu din vedere o impregiurare, a perdutu partea culpabile séu celu multu pre cea mai culpabile si natur'a factoriloru partasi la tóta afacerea. Vin'a se aruncá de tóte partile asupr'a consistoriulu. La prim'a vedere asiá si apare lucrulu. Deslucirile presiedintelui (vicariu) aratara inse, ca consistoriulu a facutu ce erá datoriu, si a intaritu acést'a nu numai cu acte administrative, de ra si cu fapte implinite in alte două casuri analoge acestui'a.

Afacerea cea mai interesanta remâne la tóta intemplantia pentru sesiunea de fatia ingrigirea sinodulu pentru imbunatatirea sortiei preotimei noastre. De base s'au luat conclusele, atátu ale sinodulu, câtu si ale congresulu premergatoriu. Procederea e cam greóia, de ra e dictata de impregiurările in cari ne aflámu, de impregiurările ca suntemu straini in patri'a noastră, carea se intereséza prea putienu de trebuintiele noastre si mai multu cá sa nu remánemu pre din afara cu detorintiele noastre către dens'a.

Dupa parerea noastră in sa sinodulu se apuca pre iute de solutiunea ei, fára de a o fi studiatu de ajunsu.

Sinodulu archidiecesanu

din anulu 1871.

Duminica in 4 Aprile a. c., dupa seversirea St. Liturgie in Biserica noastră din cetate, impreunata cu chiamarea sântulu Duchu, la 11 1/2 ore inaintea de média di, membrii sinodulu se adunara in sala seminariulu archidiecesanu. De aci se duse o deputatiune sa invite pre Escelenti'a Sea Archiepiscopulu Andrei u Bar. de Siagun'a la sinodu. Aci venindu Escelenti'a Sea fu primitu

cu vii si insuflitate aclamatiuni de „sa traiasca”, ocupa presidiulu si deschide sesiunea de fatia cu urmatóarele cuvinte:

„Fiindu-ca D-vóstra in calitate de deputati si clerulu si poporulu credinciosu din Archidieces'a noastră ardeleana v'ati infacisiatu in puterea mandatelu, ce le posedeti, la acestu sinodu archidiecesanu, ce are a se celebrá in totu anulu dupa sunetulu statutulu organicu alu Metropoliului noastre si a se incepe in Duminică Tomei; pentru aceea cu bucuria ve vedu aci adunati, dicându-ve: bine ati venit, postindu-ve succesulu celu mai manosu in afacerile sinodulu presentu, ceea ce se va ajunge, deca veti coresponde celoru prescise in statutulu organicu cu conștientositate corecta, si consecintia buna si naturala.

De prisosu este a espune problemele acestui sinodu, de ore ce acum este anulu, cându despre acele amu peroratu mai prelargu si cotedi a dice, ca cele in midilocu aduse acolo de mine in privinti'a problemeloru unui sinodu anulu archidiecesanu. Vi suntu in prospeta memoria, de aceea prelânga acestea putiene cuvinte dechiaru eu sinodulu archidiecesanu prescisu pre Duminică Tomei in anulu 1871 de deschisu.”

Dupa acést'a se alegu notarii prov. din aceiasi membri, cari fura anulu trecut si adeva: Prot. I. Popescu, Prot. I. Galu, I. Mesiotă, M. Branisce, I. Tecóntia si I. Pop'a; constatandu-se ca membrii nu facu majoritatea absoluta ceruta de regulamentu se statorcesc siedinti'a urmatóre pre Luni 5 Aprile la 10 ore.

Siedinti'a a II-a, luni 5 Aprile.

Se face apelu nominalu si se afla ea suntu membri pe ajunsu pentru de a aduce concluse valide.

Se decide ca notarii din anulu trecut sa fia si acum definitivi.

Se presentara unele escusări pentru absentarea unoru deputati dela sesiunea presenta. Apoi se decide ca comisiunile din anulu trecut sa remána si pentru sesiunea presenta. In fine P. Vicariu archiepiscopescu N. Pop'e a asterne sinodulu rapórtel consistoriulu, cu cari acést'a fu insarcinatu parte de sinodulu din anulu trecut, parte de congresu. Mai anteu vine rap. averei archidiecesei si bugetulu, cari dupa unele deslusiri se predau comisiunei bugetarie respective. Vine raportulu despre imbunatatirea starei clerulu, carele iera se preda comisiunei respective. Venindu rendulu la cele ce privesc arondarea cercurilor electorali, dep. Bolog'a propune cá langa obiectulu acést'a sa se ia in pertractare de comisiunea respectiva si arondarea protopresbiterateloru; pentru o mai buna tratare a obiectulu in sa se completeze comisiunea pana la 40 membri. Dep. Macelariu vrea sa indeplinéscă completarea comisiunei prin aceea, ca sa ia parte si ceilalti membri la desbaterile comisiunei. Dep. Pop'e a spune ca propunerea acést'a a facutu anulu trecut Rosiescu, dara atunci nu s'a primitu; densulu inca e pentru acést'a, dara membri suntu de ajunsu.

Escel. Sea Presiedintele trage atentiunea sinodulu asupr'a impregiurării, ca arondarea cercurilor electorali si arondarea protopresbiterateloru suntu de naturi diferite. Din map'a, carea a fostu dat'o presied. comisiunei, membrii s'au potutu convinge, ca impregiurările topografice suntu varie; unu punctu de manecare trebuie sa aiba comisiunea si sinodulu la tiér'a Barsei, altulu in Secuime si altulu in partile M. Osiorheului si asiá mai departe pana in Chioriu. Pre unele locuri locuitorimea crestiniilor nostri e mai compacta, pre alte locuri mai rara si asiá fiindu-ca pentru cercurile electorali avemu norme in statutu, dela care nu se póte face abatere, si fiindu

ca pentru administratiune ierasi trebuie sa ne orientámu dupa trebuintiele noastre, din punctulu de vedere practic resultéza, ca alteliu trebuie considerata arondarea cercurilor electorali si alteliu arondarea protopresbiterateloru.

In urm'a acestei deslusiri si chiamări a atentiunei sinodulu asupr'a obiectulu dep. Bolog'a si retrage partea a două a propunerei sele.

Se continua aducerea rapórteloru din partea dep. Pop'e a, Vicariulu archiepiscopescu. La rendu vine celu pentru procedur'a disciplinaria.

Dep. Bolog'a propune o comisiune, carea se primesce in principiu, la alta propunere a dlui Macelariu presentara si apoi se continua cu raportulu regulării parochieloru, care dimpreuna cu unulu ce privesc conventiunea episcopéscă si tacsea si docsiuale se tramita la comisiunea respectiva. Mai vine conspectulu facutu de către fiscalulu consistoriale Dr. Ioanu Borcea despre processele pendinti, privitorie la averea Archiepiscopiei si in fine o suplica asternuta de către comitetulu protopresbiteralu alu Mercurei către Ven. consistoriu archidiecesanu, cá p. fostu protopresbiteru alu aceluasi tractu si de presentu asessoru consistoriale, Petru Bodila, sa mai póta administrá tractulu protopresbiteralu amintitu pana la sinodulu (de fatia) archidiecesanu. Dupa unele desbateri din partea mai multoru membri, cari suntu contr'a partiei formali a procederei comitetulu protopresbiteralu se cetesce suplic'a si se decide a se predá comisiunei petitionario.

Siedinti'a se suspende pre 1/4 ora pentru intiegerea asupr'a celoru ce au sa se aléga in comisiunea privitoria la procedur'a disciplinaria.

La redeschidere, presidiulu se concredé dlui vicariu archiepiscopescu Pop'e a si se alegu membrii urmatori:

Nicolau Pop'e a, Zachari'a Boiu, Iacobi Bolog'a, Elia Macelariu, Petru Nemesiu, Ioanu Pop'a.

Se mai intregesc unele comisiuni si apoi se decide siedinti'a urmatóre pre Marti 6 Aprile la 11 ore inaintea de média di.

Afara de siedinti'a. Pe astadi (luni) la 4 ore dupa amédi suntu convocate tóte comisiunile. Din deputati lipsieau pana adi la inceputulu siedintiei cu cei escusati cu totu la vre-o 20.

Siedinti'a III tenuta Marti in 6 Aprile. inceputulu la 11 ore a. m. Presiedinte P. vicariu archiepiscopescu N. Pop'e a. Dupa cetirea si autenticarea protocolulu se presentéza de către presidiu: raportulu senatulu scolasticu, carele se transpune comisiunei scolastice; harthi'a P. Basiliu Piposiu, prin carea resignéza de postulu de asessoru consistoriale, la care fu alesu in sesiunea anulu trecut; — petitionile P. P. Asesori consist. Petru Badila si Zachari'a Boiu pentru a fi lasati si mai departe in parochiele respective, in cari functionara mai nainte, — se transpune la comisi. petitionaria; nisce propuneri cu referintia la imbunatatirea starei materiali a clerulu din partile Abrudului si Chiorulu, — se transpune la comisiunea respectiva; cererea dep. Cosmuti'a pentru concediu pre sesiunea presenta, — se ia spre sciintia; unu protestu dela nisce comune din partile Cricăulu, — se dau la comis. petitionaria; credentiunile dep. Demetriu Moldovanu, se transpune comisiunei verificatóre. Dupa tóte aceste dep. I. Popescu presentéza unu memorandu dela Idicelu pentru imbunatatirea sortiei clerulu.

Comisiunea verifica pre deputatii: I. Paraschivu, I. Bodila si Gerasimu Candrea. Comisiunea respectiva a aflu unele formalități neimplinite in protocótele de alegere in, esentia alegerile inse so au aflu valide.

Vine la rendu comis. petitionaria. Referinte dep. Dr. Petco.

Mai înteu vine la rendu petitiunea sinodului parohialu din C a m p e n i, în privința organizației parohiei de acolo și a aplicării capelanului protopresbiterale dreptu capelanu în acea parohia. Comisiunea însă arată ca pentru o decideră meritoria definitivă trebuie cautate anteactele privitoare la cesiunea acéști, ceea ce se și primește din partea sinodului. Totu asiă se primește la recomandarea comisiunii transpunerea petitiunilor din Mateiasin și Bogata de a se încorporă la protopresbiteratul Cohalmului la comisiunea pentru arondarea protopresbiteratelor.

Acum vine petitiunea comitetului protopresbiterale alu tractului Mercurei de a se lasă fostulu protopresbiteru, actualele asessoru consistoriale Petru Bodila în administratiunea tractului până la acestu sinodu. Comisiunea face următoarea propunere:

„Sinodulu archidieceșanu sa și exprime parerea sea de reu cumca concludulu sinodului din 1870 p. 47 lit. a. din ședința a VI nu s'a satisfăcutu, și consideranduse cumca cererea comitetului protopresbiteratu, de a remană administratiunea protopresbiteratului Mercurei până la sinodulu fiitoriu, care este acéști, în manile fostului protopresbiteru și acum as. consist Petru Bodila de facto s'a implinitu, asiă sa se îndrumeze venerabilulu consistoriu bisericescu, că în timpul celu mai scurtu sa ia măsurile necesare pentru ocuparea postului de protopr. alu Mercurei. Contr'a acestei propuneri se scôla

dep. I. Pop'a și după o introducere scurta face următoarea contrapondere:

I. Sa se votezeze expresia de nemulțămire întregului consistoriu archidieceșanu, căci s'a declarat acéști de incompetență a decide despre petitiunea comitetului protopresbiteratu alu Mercurei.

II. Sa se provôce d. protopopu Bodila prin maritul consistoriu archidieceșanu, că toate venitele trase din administratiunea protopresbiteratului Mercurei din timpul, în care s'a demandat de maritul consistoriu scrierea de concursu pentru alegerea de protopresbiteru în acelu tractu, la noul scriere de concursu sa le jertfiescă pentru înființarea unui fondu protopresbiteratu alu tractului Mercurea, și în casu cându n'aru face-o de voia buna sa se restrîngă la acéști

Presedintele (Popea) deslusiesce, carea a fostu procederea consistoriului fatia cu concludulu de mai susu. Arată ca a provocatu pre cei alesi în consistoriu, deca se învoiesc a primi posturile ce li le a încredințatu sinodulu și deca votescu a renunță de deregatoriile ce le au și cari nu sunt în urm'a concludului sinodale compatibile cu postul de asessoru consistoriale. Dechărânduse că primescu postul de asessoru pre lângă condițiunile puse, s'a și dispusu cele de lipsa pentru întregirea vacanțelor locuri în tracturile Sabiului II, Noerichului și Mercurei; înse numai cele două dintâu au c o r e s p u n s u dispunșilor acestor'a. Comitetulu protopresbiteratu din motivele aduse înainte se adresă la sinodu pentru administrarea și mai departe a tractului de fostulu protopresbiteru. — Dr. Glodariu află ca lucrulu, fiindu-ca trată de persoane, e delicatu, cu toate aceste nu umbla multu că pisic'a în giurulu pasatului, ci și va bagă numai de câtu ghiorale în elu și asiă spune, că consistoriulu nu trebuia să lase ne posu în lucrare concludulu sinodale. Partinesce propunerea dep. Pop'a.

Dep. Metianu face o róna propunere: „Consistoriulu archidieceșanu sa se îndrumeze a eșeculă concludulu sinodului archidieceșanu din 1870 sub p. 47 relativu la alegerea și implinirea stațiunei protopresbiterali din protopresbiteratulu Mercurei câtu mai curendu, îndrumându-se totu odată a dá resoluțiune negativă la cererea comitetului protopresbiterale alu Mercurei“.

Acéști fu spriginita de dep. Servianu P o p o v i c i u.

Dep. Nemesiu e pentru propunerea comisiunii înse pretinde ca cuvintele: „de facto s'a implinitu“ sa remană afara și sa se înlocuiască cu: „nu se află conformu concludului susu mentionatu“.

Dep. Macelariu spriginesce propunerea acéști; asemenea Gaetanu face o propunere ce sémăna cu a lui Metianu; iera dep. Candrea spriginesce propunerea comisiunii.

Pop'a și mai recomandă odată propunerile sele și apoi se punu toate la votare. Mai înteu se cetescu toate, apoi vine să se voteze asupra celei a lui Pop'a și nu se primește; asemenea se întemplă cu a lui Metianu și Nemesiu și se primește după contra proba a comisiunii că concludu.

Ședința următoare se anunță pre mâne Mercuri (7 Aprilie) la 9 ore. Obiectulu de pertratatu va fi îmbunătățirea sortiei preotimei.

Ședința IV ținută Mercuri în 7. Aprilie a. c. sub presiședința P. Vicariu Pop'e.

Din partea presișidului sa presișteza: o remonstratiune a unei fracțiuni de alegatori din cerculu XIII contra dep. G. Candrea, care remonstratiune înse se va pune ad acta de ore ce numitul e verificatu; înștiințarea dep. Iovu Popu ca este bolnavu — care se ia spre știință; asemenea înștiințare din partea dep. V. Rosiescu care iera-si se ia spre știință; o petitiune a unora comune din părțile Lăpușului ungurescu, prin care ceru esoperarea recastigării obligațiilor lor de stat delu partea unită — sa se predea comisiunii petitiunarie.

Dep. I. Pop'a propune, pentru că sa nu se vatame proporțiunea deputatilor miren și preotiesci, în loculu chirotonitului întru preotu dep. alu cercului, alu XIV, N. Cristea sa se însărcineze consistoriulu a ordina alta alegere. Propunerea se spriginesce și la tempu se va pune la ordinea zilei. Dep. Metianu ca referinte alu comisiunii pentru îmbunătățirea stărei materiale a clerului cetesce referatulu. La desbaterea generală observă Popescu ca aru mai ave ceva de adausu și asiă și rezerva dreptulu alu face la loculu seu în desbaterea speciale.

La desbaterea speciale se încinge multa și lungă disputa despre specificarea oficiilor bisericesci, până în fine, la propunerea lui Macelariu se decide sa se dica venite stolar și sigure. I. Brannu de Lemeni pledeza pentru operatulu comisiunii, pasindu contra expresiunilor de superstitionedise de Glodariu și Macelariu de unele funcțiuni bisericesci, cari sunt eflusulu religiosității.

I. Pop'a propune închiderea desbaterei și nu se primește.

Se continua desbaterea speciale punctu de punctu, despre care mai pre largu în orulu viitoriu.

La finea ședinței se verifica dep. Dimitriu Moldovanu și se stătoresce ședința următoare pre mâne la 9 ore a. l.

Meditatiuni.

II. (Urmare) Alt'a ioca. Statulu și societatea preste totu, iera după împregiurările noastre locali și naționali, poporulu nostru, trebuie sa aiba în privire și alta parte, pre carea sa și o boteze fia-care cum și va placea. Sa dicemu, ca se pune în lucrare „emancipatiunea“ invetiatorilor de sub preoti, carea înse după firea lucrului la românii ortodocși din Transilvania, Banatu și Ungaria nu are întielesu, de ore ce invetiatorii dela introducerea statutului organic, încôce nu mai pot s t a sub preoti, seu sub pop'i, după cum binevoiescu unii a dice. Sa dicemu dara, ca sa se emancipeze invetiatorii, dera de sub ce. ? de sub statutulu organicu, va se dica, sei scôtemu din organismulu bisericeii democratice, bine sa fimu întielesi nu demagogice, și sa facemu o casta deosebită, întrebămu mai întâu, cine sa pôte administratiunea acestei caste esemte de alegerea poporului și de întarirea consistoriului, ca sa tacemu de alte, unde și vâra nasulu preste totu loculu și preotii? Dara lucru lesnô. Le facemu și lor unu foru superioru și unulu supremu. Acéști însă cui sa fia subordinatu, seu pre cine sa aiba în frunte? de ore ce și Mitropolitulu și Episcopii toti sunt preoti. Dar și alt'a, administratiunea cere o ierarhia până josu, pentru inspectiune și pentru alte trebuinte, pentru ce sa ținemu personaluri duble și de unde sa le platimu, cându amu puté sa ne ajungemu cu unu personalu simplu? Si pre lângă toate aceste întrebămu, ca este de a se asemenea preotimea noastră cu cea a catolicismului latinu, carea nu are nimic'a comunu cu credinciosii sei, carea traiesce afara de densii și cu ideile, chiaru și cu modulu vietiei esteriore, încatu o parte din credinciosii lor o a aruncatu cu totul afara și s'au facutu protestanti, ceeaalta i da pace, dera nu o creșta și voiesce sa o paralizeze. Se pôte ca se voru face greseli și din partea preotimei, dara apoi nu sunt atâtea ocașii, prin cari sa se pôte gasi cura pentru greseli, prin sinode și prin congrese?

Ni se pare ca la noi se trată multe lucruri numai asiă pre desupra. Cutare nu are somnu într'o nôpte și diminița ne tredimu cu unu proiectu; cutărui i e pre fierbinte cafêu'a și până sa se stâmpere cetesce vre-unu articulu din „Freiheit“

și simte chiamarea în sine de a mântui o națiune de „bigotismu.“

Sinódele noastre dara sa caute a impacă ceea ce de firea lucrului are sa fia impacatu: biserica și institutelu poporului de creșcere, și adeca în măsură aceea, încatu ambe sa fia unu institutu, carele sa conduca pre omu în tota viața acéști pamateana și sa lu conduca până la pört'a fericirii eterne, pre carea prin virtute sa între apoi în aceea fericire eternă. Sa nu cugete vre unu „filosofu“ modernu de ai nostri, ca despartiendu educatiunea de religiune a salvatu omenimea, pentru ca atunci aru cadé în cea mai grea gresiela cătra omenime, despre carea e știutu ca creștinismulu a salvat'o. Sa nu cugete cineva, ca din împreunarea acestor două aru trebui sa se eschida liber'a cugetare, după cum se obișnuiescu multi a dice. Vreo-câteva esemple si ne voru arată că aceste două se suferu, ba se postuleza unele pre alte. C l e m e n t u alu A l e s a n d r i e i a fostu unu parinte bisericescu și a disu ca „și filosof'a (libera, dreptă cugetare) a venitu dela Dumnedienu între ômeni. Si pentru că sa vorbimu cu cuvintele lui Christosu, numai un u l u este carele sémăna ogorulu seu omenimea; adeca acelu carele dela facerea lumii a aruncatu de susu sement'a nutritoria (adeverulu moralu-religiosu) pre pământu, carele a riuratu c u v e n t u l u (I 1, 1) că o plôia mănôsa.“ D r o b i s c h, unu filosofu și inca protestantu, dice: „tôte progresele culturai știentifice nu au pututu sa intréca lumin'a evangheliei, din contra lucrulu e intorsu, dela acéști (evangelia) și acum are sa-si multamiesca impulsulu pentru es-tinderea orisonului religiosu, și invetiatur'a filosofica a religiunei și a moravurilor are sa-si multamiesca evangheliei cuprinsulu loru celu curatu și sublimu. G ô t h e (iera protestantu) dice în epistol'a sea cătra Eckermannni (4 Fauru 1829): „Religiunea creștina e pentru sine o opera puternica, de carea rediamendose omenimea cofundata și patimitoria din cându în cându se mai radica, și atribuindu-se religiunii puterea acéști, este mai pre susu de tota filosof'a și nu are lipsa de dens'a.“ Asiă dara inca filosof'a are lipsa de religiune pentru că sa fia prefecta, și noi sa voimu a ne departă de institutulu ce o represișteza pentru că sa o paralizămu? Si la ce rezultat amu puté ajunge, cându amu procede pre calea indigitata de acei ce suntu contrari institutiunei bisericesci? La celu alu ratiunei puru și simplu și la o moralisare seacă, despre care H e r b a r t dice în enciclopedia sea:

„Mai nainte i se da invetiaturii morali onôrea aceea deosebită, ce eră considerata de simburile religiunii; s'a cerutu ca partea cea mai însemnata a predicii sa fia morala. Cine aru voi sa justifice procederea acéști, aru trebui sa nege neajunsulu moralei.“ „Omulu patimasin, ratecitu și stricatu trebuie strapusu în alta regiune, morala înse în retiene în punctulu seu de vedere; ea i demanda a se inverti în cerculu seu numai schimbandusi directiunea: și tocm'a acéști nu o pôte omulu derapenatu“.

Iubitorii de ratiune și realismu trebuie mai înainte de toate sa studieze pre omu în legatura cu toate ale seile și numai atunci sa judece despre acele ce i suntu omului necesare.

Revista diuaristica.

Cetimu în Tr. Carp. despre nemti și fapțulu din 10 Martiu.

Noi n'amu disu inca nici o verba asupra apelului, declaratiunei seu proclamatiunei nemtilor din Bucuresci, în privința celor petrecute în sal'a Slatinenu în ser'a de 10 Martiu; și mărturimu ca amu lasatu sa mai tréca zile până sa respondemu și noi la apelulu ce se face cătra pres'a româna în acestu manifest alu nemtilor din Bucuresci, prin organulu nemtiescu, care nu s'a deosebitu întru nimic în privința românilor de celealte organe ale jidovilor, prin care s'a insultatu necontenitu națiunea româna în simțimentele ei și în simpatiele ei.

Nu amu disu nimic, pentruca trebui sa dicemu reu și nu voiamu sa dicemu reu, adaugendu și noi la excitarea spre ur'a și antipeth'a ce convôca necontenitu nemti în România, dela nnu timpu în cõe mai alesu, cu vorbele lor, cu fapțele lor cu atitudinea lor.

Jurnalulu „Românulu“, care a reprodușu acelu manifest alu nemtilor după jurnalulu neamtio-jidovescu, „Lloyd de Bucuresci“, gasesce ocașiunea ca sa promită și sa mărturésca simpatia cãtra Jidovi,

confundându-i și pre ei cu celelalte colonie; nu scim până la ce punct se pot dice colonie străine fără drepturi, cari traiescu și se negotiază în România; jurnalul „Românul” gasesce și aici ocaziunea că să și facă reverența către marele Cremieux, spunându-i că și jidovii sunt că tot ei-lăți străini cari ne fac onora se vină preste noi.

Sa trecem la altu punct, și sa dicem nemților cu manifestulu, că aru fi trebuit să se mulțimească cu câte observații serioase au facutu jurnalele serioase junimei române în privința faptei dela 10 Martiu, la sal'a Slatinenu; și sa nu mai vină dumneloru, cari au facutu gresela, sa serbeze caderea Franciei în capital'a României, care România este Franci'a, în podulu Mogosioci, în aceeași sala în care se celebrăza serbatorile naționale române după ce, ne superati de nime, ba încă ceea ce a fostu foarte reu, facia cu guvernulu, s'a celebratu Te-Deum la templulu protestantu cu mare ceremonie, cu ostirea româna, impilata sa mulțimească lui Dumnezeu ca nemții au batutu pre francesi.

Destulu eră atât'a; preste totă mesur'a eră destulu sa se facă atât'a în București.

Apoi, afisuri sfidătoare opiniunii și simpatiei românilor, cu insulte lui Napoleonu și Franciei, erau de prisos; pentru că în poporul român, în școlile române, în liceele române, în facultățile române, este spiritulu francesu și mare simpatia pentru Franci'a.

Negresitu că unu ministru abile, unu politicu perfidu, unu diplomatu rafinatu, scie sa profite din totu, și diplomatia a gasitu foarte oportunu sa-si traga folosele din exploziunea acestui simțimentu românesc; simțimentulu încă a existatu, elu a fostu puru și candidu că florea de Lothosu.

Și sa nu vină strainii sa insulte acestu simțimentu, pentru că suntu memorie în cari se gravăza aceste lucruri, cari se reproduc și se espun în momente delicate, în cari ori ce fulminantu face exploziune și din ceea ce nu aru fi combustibile.

N'aru fi trebuit nemții sa sfide atât'a pre români; n'aru fi trebuit sa mai facă nimicu prin locuri publice, după ce si-au făcutu Te-Deum com le a placutu, punendu și pre ministrulu român sa inghenochie, punendu și pre ostirea româna sa prezente armele.

Aru fi bine dera sa o scie nemții cu manifestulu, că pre langa profitulu ce a meritatu sa traga ministrulu Ionu Ghic'a din acea contr'a-manifestare a poporulu, studentilor și scolarilor români, în aceea contr'a-manifestare a fostu și unu simțimentu naționalu puru, a fostu și indignatiunea poporulu și junimei române, contr'a unei sfidari nechibzuite, care trecea toate măsurile.

Suntu pucine familie în București și în țiera, dloru cu manifestulu, cari sa nu fi avutu unu fiu în aceea junime, pre care dvăstra o numiti „junime sedusa și întrebuințată ca instrumente pentru scopuri meschine și basse.”

Dacă ati avutu d-văstra cuvântu și dreptu sa ve adresati la cineva prin manifestulu dvăstre, aru fi fostu numai către acei nemții nascuti și crescuti în Români'a, veniti saraci lipiti în Români'a, cari astăzi facu comerciu mare în Români'a, ale căroru magazine suntu splendide și încărcate, cari au marturiu totu deun'a că suntu români și nimicu altu de cătu români, și cari mintu marturiei lor cu fapte diametralmente opuse intereselor române, credințelor române, simpatielor române.

A! la acei bastarzi ai României trebuia să ve adresati dvăstra, lor trebuia să le imputati ingratiunea și tradarea, iera nu junimei române, iera nu simțimentulu român, iera nu simpatiei și recunoștinței române.

Acest'a a două imprudentia, d-loru cu manifestulu, noi credem că v'a facutu mai multu reu de cătu și chiaru nesocotit'a manifestare, prin care a fostu silitu simțulu român sa facă o contr'a manifestare.

Acumu câte-va zile, dice „Rom” se respandise d'odata scir'a în București ca la Ploiesci s'a făcutu revoluțiune, că s'a tramis armata, că evreii de acolo au fostu ucisi, și nu mai scim ce alte grozavii și prapastii. Toate aceste mai cu sema din caus'a spaimii ce și a facutu însuși guvernulu, după scirea ce primise dela Ploiesci că, în urm'a bătăiei dintre unu român și unu evreu, administrațiunea locale, cu precauțare s'en din multa inteligința și prudenția, creduse de cuvintia a desvolta puteri și a luă mesuri pre atâtu de ridicole, pre cătu și de imprudente prin emitiunea că ele produc totu deun'a.

Înse faptul n'a fostu mai gravu de cătu acela ce se întempla pre fia care di prin cărciume. Singura deosebire a fostu că bătăia, în locu de a se face între doi români, ceea ce n'aru fi atrasu nici măcaru atențiunea unui aginte politienescu, s'a întemplat între unu român și unu evreu, pentru care trebuia neapăratu a se pune în picioare chiaru armat'a română.

Acestu faptu, atâtu de ordinariu, a făcutu însă pre unu diariu din București sa strige „ghealtu”, sa vorbesca despre măceluri, sa insulte pre români, s. c. l. Este oare acest'a prudente, inteligent, bine voituriu pentru o țiera atâtu de ospitaliara?

„Monitorulu” de Duminec'a trecuta raspunde acelui diariu prin urmatoriulu comunicatu:

Jurnalulu „L'Eco Danubien”, în numărulu seu de Vineri, 26 curentu publica unu articulu intitulatu: Une effusion de sang israelite, prin care, desnatându faptulu unei certe și bătăi întemplate în Ploiesci între unu român și unu israelitu, i da nisce proporțiuni foarte mari, arăta că populați'a eră în picioare, că israelitul a fostu batutu și torturatu până la mörte, că s'a trasu cu arm'a pre ferestr'a unui altu israelitu, că se conspira și se pregatesce unu masacu alu tuturor israelitilor și alte de asemenea.

Toate acestea, după informațiunile pozitive și oficiale, ce le are ministerulu, suntu neadeverate. Israelitul, ce aru fi fostu batutu, nici chiar nu a reclamat. Și, departe de a fi pericolu de mörte, elu se afla sanetosu. Instrucțiunea se urmăza din oficiu.

Totu acum s'a mijlocitu și la ministerulu justiției spre a invită parchetulu sa aplice legea, jurnalistulu ce imprastie asemenea calomnie.

Constatăm însa totu de o data că guvernulu prin acestu comunicatu, pare a nu avea altu scopu, de cătu acela ce ni lu arăta ultimulu paragrafu: darea în judecata a diaristulu.

Constata-se că guvernulu a profitatu într'unu modu culpabil de ocaziune, pentru a începe punerea în lucrare a unu'a din scopurile și cerințele originei se, nabusirea libertății presei, precum mai de una-di s'a deschisu calea suspenderei logilor, prin suspenderea legii asupr'a taseilor postali.

În „Cor. Slave” cetim unu articulu intitulatu „Dunarea germană.” Iată cuprinsulu acestui articulu:

Se scie cultulu religios ce lu-au germanii pentru Rinu, acestu mare fluviu național: resbelulu actualu le-au garantatu posesiunea lui, atâtu de multu timpu disputata, înse acestu succesu nu le este de ajunsu, și ieca-i acum ca pretindu a face sa falșie stindardulu lor pre tiermuri marelui fluviu orientale, pre apele azuri ale Dunarei.

Este cunoscuta cânteculu de resbelu alu Germaniei:

„Die wacht am Rhein;

Sentinel'a Rinului.

Ieca venindu sentinel'a Dunarei:

„Die deutsche wacht an der Donau!

Acest'a este titulu unei reviste germane ce s'a fundatu nu la Linz, la Viena sau la Ratisbonne, ci la Presburg, la portile Ungariei, chiaru în punctulu în care Dunarea înceteza de a fi germană pentru a deveni maghiară, slava română, în punctulu chiaru unde începe acelu orientu atâtu de tare pofutu de către cultur'a germană, acelu terămu promis curatu de către pan-germanisti, aceea țiera în care Drang-nach Osten este chlamatu a „flori intr'o di sub auspiciile filosofiei hegeliane, a puseii cu acu, a tunului Krupp și a sântulu imperiu re-nvialu. Aci teutonii Austriei au plântatu stindardulu negru, albu și roșu alu Marei Germanie. Acest'a nu este o simpla metafora: invelițarea revistei în pestiune este cu aceste trei colori. Se fia o desfidere făcuta ospitalității maghiare? Se fia numai unu nou esemplu alu lipsei de tactu, care caracterisă atâtu de multu ginta germanica? Este aci asponsa vr'o meschinare politica, vr'unu instrumentu alu viitoare domniri?

Nimicu înca nu scim: chlamăm înse din toate puterile noastre atențiunea interesatilor asupr'a acestui straniu fenomen. O foia de acest'a nuanță — aci cuvintulu este literaru — a aparutu o data în Petersburg: acest'a înse eră foarte naturale atunci, cându cea mai mare parte a statulu facia parte din imperulu germanu, și cându imperatoarele

Frantz-Josef tronă la Francfort, în mijloculu principiloru germani. Astăzi înse, cându Austria, după palm'a dela Sodova, fu esclusa din imperulu germanu, atunci cându dualismulu este proclamat, cându Ungari'a este stapâna pre destinarile ei, apărarea unei reviste teutone nu pöte fi de cătu o insulta simțimentelor celor mai generose ale patriotismulu maghiaru. Iubim, mai multu de cătu ori cine, libertatea presei, dera scim cum ea se practica în Ungari'a, scim ce condițiuni aspre impune legea ungara diarielor nemagiare, slave sau române, cărei lupta pentru ideea federalistă, și ne întrebam cu mirare deca Germani'a cea mare este mai puțin periculoasă pentru Ungari'a de cătu federalismulu slavu.

Omenii de statu din Pest'a, Austriaci leali din Viena, nu vedu pericolu cei amenințati? Deteriora noastră este de alu semnală și-a repeti bărbatiloru din Viena, că și celoru din Pest'a din Belgradu și din București.

„Sentinele, luați aminte! Austriaci, păstrați bine Dunarea austriacă! Ungari, păstrați Dunarea magiara! Slavi ai Sudului, păstrați bine Dunarea slava! Români, vegheați asupr'a Dunării române. Nu suferiti ca velulu invasiunii germane se vie să miece cursulu ei celu linisitu, săi turbure limpedrea bine facătoareloru seile ape!

„Cătra onorabilulu ministeriu alu României în București.

Pre la punctele de vama dintre Români'a și Transilvani'a se executăza de câțiva ani din partea auctorităților statulu românescu în contr'a preotiloru românesci de religiunea ortodosa orientale un'a din măsurile cele mai umilitore, din câte s'au vedutu vreodata nu în secululu nostru, ci numai în alte timpuri de cea mai tristă memoria.

Preotii românesci preveduți cu pasapoarte austro-unguresci în tota regul'a, suntu opriti a calcă pre pământulu românescu, fără că sa li se arate caus'a acestei mesure cu totul esecptionale.

Subscriși parochii din comunele Branului, în districtulu Făgărașului, recunosc, că plânsorea și rogămencea, cu care vinu a incomodă pre onorabilulu ministeriu, între alte impregiurări loru fi trebuitu să-si ia calea sea prin auctoritățile locali către onorabilulu conslatu austro-ungurescu.

Dera fiinduca noi subscriși avem totu odata sa cantam de averile noastre, pre care le posedem pre pământulu României din moșii de stramosii nostri că locuitori totu odata pre fruntaria tieriloru limitrofe, credem, că nu comitem vre-o abateru dela lege, deca venim, că sa rogăm de dreptu d pre onorabilulu ministeriu alu României, pentru că se bine voiesca a decretă desființarea susuatinței mesure esecptionale, prin care întregu clerulu românescu din Transilvani'a este adencu vatematu în onora și în rugatiunea sea, iera în specialu preotii asiediați în comunele de pre fruntaria încerca totu odata cele mai simțite pagube materiale, din causa, că densii în starea loru cea tristă, venita asupr'a-le prin nedreptățile timpuriloru suntu necesități a-si cauta mijlocele de vieti'a în economi'a de vite, prin urmare și în arendari de munti și de alte particule de pamentu chiaru în comunele vecine din Români'a.

Ce e dreptu, unii preoti românesci transilvani au pututu sa treca cu pasapoarte din cându în cându, însa numai încungiurandu prin Moldovi'a, pre unde nu suntu opriti, seu din grati'a specială a unbru auctorități românesci; totu deun'a însa cu frie'a în inima, că chiaru din mijloculu ocupațiiloru economice voru fi redicați și tramisi la urm'a lor.

Au fostu unu timpu, în care noi credeam, că acest'a mesura aru fi luata asupr'a preotiloru transilvani că unu felu de represalie pentru alte asemenea mesuri luate odinioară de către guvernulu și diet'a Transilvaniei în contr'a calugariloru moldo-românesci.

Esista adeca în cartea de legi a Transilvaniei numita „Aprobatae constitutiones regni Transilvaniae”, câțiva articuli de lege dintre anii 1579 1609 până la 1647, cari cuprindu adevărate insulte în contr'a religiunii, bisericeii, a clerulu secularu și monasticu ortodocus, esista și unele dispozițiuni administrative nu numai din zilele Mariei Teresiei, ci și din ale imperatulu Franciscu I, prin care calugariloru moldo-românesci li se concede intrarea în Transilvani'a numai că din gratia și în modu esecptionale. Înse acelea legi,

dispoziții, în timpul nostru nu mai sunt observate de loc; proba învedereată la această, ca intrarea proților și calugarilor moldo-românești mai bine de 30 de ani încoco este cu totul liberă pentru Transilvania, că și pentru totu cuprinsul imperiului austriac. Avem și exemple, unde chiar unii calugari moldo-românești s'au făcut la noi proprietari de case și moșii: așa în Brăsove, Covanșă și pre aiea.

Asiá dera mesurile, care se iau din partea autorităților statului României în contră intrării preoților românești transilvăni pre pământul românesc, noi nu le putem considera de represalie, și mărturisim, ca adevăratele temeiuri ale acestei persecuțiuni nemeritate pentru noi sunt și rămân unu misteriu. La toate ocaziunile amu rogatu a-nume pre ddni comandanți militari dela puncte, că sa binevoiescă a ne arată cauzele, pentru care ne este interzisă trecerea și petrecerea pre pământul românesc, înse totu deun'a în desiertu, căci ni se răspunde numai în termeni laconici: Asiá ne suna poruncile.

Nici unu felu de confesiune cristiană seu necristiană din totu cuprinsul Europei, nu mai suferă asemenea umilire. Preoții catolici și protestanți, rabinii jidovesci s. a. mergu și vinu fără nici o pedecă; numai noue nu ne este iertatu a ne vedea de economiele noastre și a ne cercetă pre consăgenii nostri chiaru fii și fice ale noastre aflători cu locuința în Români'a.

Intemeiați pre considerantele pâna aici enumerate și tari în credința noastră ce punem în iubirea de dreptate și în generositatea on. ministeriu, repetindu prea placut'a noastră rogamente pentru desființarea susu descrisei mesuro esceptionale și publicarea aceleia, — avem onore a fi

București, 1871 Martiu.

Cu profundu respectu
„G. T.“ (Urméza patru subscriptiuni.)

Varietăți.

*** Majestatea Sea imperatoarele a sositu astăzi în 13 Aprilie la 8 ore diminița în Trientu, însoțitu fiindu de primul adjutant generalu conte Bellegarde, ministrulu conte Hohenhart locutienatoriu c. Lodron, comandantele țierei O. Philipovich, directorele de cabinetu consilieriu de statu cav. d. Braun și de șeful cancelariei militare colonelul caval. d. Beck. Majestatea Sea fû intempinatu la gar'a drumului de feru de consilierulu de curte Alesani de Podestà Ciani și de colonelulu regimentulu de infanteria Khun. Naintea garei drumului de feru lașteptă o multime enormă de omeni, înse în cea mai bună ordine, curse din toate părțile acestui tîenutu. Cându paresi M. Sea dupa revizuirea companiei de onore peromulu erupse poporul în o via „Evviva l' Imperatore!“ care se repetă în toate stradele prin care trecuse monarcu, precându din ferestre dame șgaltieiau carpe. Naintea edificiului, în care trase M. Sea se poftori ovațiunea furtunoasă a populației orășienesci și țieresci indesite. Gar'a drumului de feru și stradele principale sunt decorate cu stéguri în coloare imperiului, țierei și orășului. M. Sea primi autoritățile civile și militare, pre cleru și dupa aceea deputațiunile comunelor rurale și private.

Ce va mai târziu se anunță din Trientu ca M. Sea primi deputațiuni dela 48 comune rurale care adose omagie se, dedă audiență private numeroase și cercetă apoi cu ministrulu conte Hohenhart spitelulu civilu, cas'a orfanilor, institutulu muto-surdiloru, bibliotec'a și museulu, la care locuri petrecuse preste totu 2 ore. De câte ori se aretă monarcu populațiunea așteptanda erumpea în strigate. La 6 ore dineru de curte, la care fura invitate somitățile de aiea. După cum se spune M. Sea si-a pronunțiatu cătra Podestà deosebit'a multămire cu primirea. Populațiunea circumsta vesela resiedința împărătescă. Si contele Hohenhart e obiectulu multoru salutări și intempinări. Se dice ca M. Sea imperatoarele a observatu ocaziunea facia cu o deputațiune care atinse cestiuni politico-administrative, a accentuă punctulu seu de mănecare că monarcu constituționalu.

*** In fôia „Kelet“, în Clusiu, se recercă ministrulu de interne de repetite ori, cu privinția la împregiurarea, ca o împartirea nouă corespundie-

țorie a țierei în interesulu unei administrațiuni grabnice și acurate, a devenitu pentru Transilvani'a de o necesitate neîncunjurăvera, că sa se aviseze comitatele transilvane în celu mai scurtu restempu a țienea o convenire generale estraordinară, pentru de a alege 3—4 reprezentanți prevediuti cu instrucțiuni, carii sa exprime parerea și pretensiunile tramitietorilor lor la comisiunea ancuetă convocându în 2—3 septemani în Clusiu. Comisiunea sa elaboreze pre bas'a contielegerilor definitive unu proiectu și sa lu ascărna ministrulu de externe cu scopu că acest'a sa lu presinte cătu mai ingrabadietei sub titulu: „Proiectu de lege despre arondarea comitatelor transilvane.“ Legea respectiva însăși sa se eșecute apoi de odată cu regularea comitatelor și organizarea curților judecătorești de prima instanță. În aceeași fôia se publicase unu articolu a lui D. Dozsa despre necesitatea unirei și uniformității în împartirea politică și administrațiunea, fără de care, după parerea lui, viața modernă de statu e o imposibilitate.

Conferința din Alb'a Iuli'a a românilor gr. cat., la carea au lăsat parte 135 mireni și preoți a desbatutu mai întâi asupra părții formale asupra celor ce avé se face și adeva sa face memorandu, petitiune seu protestu. În fine cui sa se subșterna elaboratu conferinței. Împaratului, guvernului seu Archieppului din Blasiu. După cătu audim a invinsu partea, carea voiesce sa se asterna o petitiune „Majestății Sale imp. și regesci apostolice“ din partea românilor gr. cat. „din Ungaria și Transilvani'a.“

*** Apoi sa fii diregețoriu sub domni de unguri! În Orade, asta ierna la ocaziunea balului comerciantilor, s'a dusu sa-si petreacă și unu oficialu comitatensu român P., protonotariulu on. După câte-va ore de petrecere, românulu nostru trecu din balu în sal'a de mănecari, unde și ocupă unu scaun, și ceru o butelie de vinu, și-si umplu unu pocalu. Vedeudu unu vecinu cunoscutu, se redica de pre scaunul pentru ai spune câte-va cuvinte. La returnare observă ca magiarulu Z. ia ocupatu scaunulu, și folosește pocalulu și c. l. Românulu nostru lu face atentu cu vorbe curtenitoare spunendu-i: „acest'a e scaunulu meu, și pocalulu e pocalulu meu.“ Ungurulu, unu omu cunoscutu pentru patimele sale, furiosu insulta pre românulu nostru cu cuvintele: „pimaz szamár oláh“ — român magariu și... (pentru „pimasz“, românulu fiindu ca nu e grobianu, nu are terminu.) oficialulu român lu recercă pentru satisfacere cavalerescă, dăra negandu-i-se făcu, ceea ce face unu barbatu copleșitu de indignatiune cându i se ataca chiaru nationalitatea, adeva dreptu replica densulu aplica ungurulu o palma. Ungurulu, de aperiare, scapera câte-va din picioru. Cu atât'a se sfârși incidentulu. În dia' urmatore tat'a ungurulu dascalitu că membru alu comitetulu comitatensu, alarma orășulu, și curendu i succese a intru unu suatu mare ce stă la judecata a sup'a românulu nostru, pentru cuventulu ca aru fi compromis autoritatea oficialilor comitatensi. E de însemnatu ca românulu a fostu laudatu de repetite ori în congregațiuni pentru diligența în oficiu. Suatulu voi investigațiune. Românulu merse de marturi ca densulu recunoșce toate de câte e invinuitu, prin urmare investigațiunea e de prisosu, ci sa se pronunția judecat'a deca e compromisă seu nu autoritatea oficialilor? Suatulu însă, burdofu de întiepciune, insiste a se face investigațiune. De aci românulu i cunoscu intențiunea și însuși i dăde demisiunea socotindu se ca: deca amu facutu bine ca mi amu aperiare nationalitatea atacata, nu vreu a reclamă pentru ca m'amu invrednicitu alu face; deca amu facutu reu, nu vreu se dau ungurilor ocaziune a bate tob'a. Ungurii remasera cu buzele umflate ca li s'a stricatu socot'a. Asiá o dăcu oficialii români sub stepanirea ungurescă, Fia de invetii celor ce dorescu oficiu. De cătu asemenea oficiu ungurescu, e mai onorabilă seraci'a românească.

*** Locuitoriile aviticiile Americiei. Diurnalele americane comunica ca, cu ocaziunea construierei unei linii ferate de la Dubuque la Minesot'a, lucrătorii au aflatu în Iov'a mai multe odai și celare sapate în o stanca de pētra de varu și, sapandu înca o urma mai adâncu, au mai aflatu o chilie boltită, plină de schelete omenești de o marime estră-ordinară, celu mai mare de șapte urme și optu policari. Figur'a sōrelui, care se puté observă pre unulu dintre paretii suțerani, arēta ca scheletele descoperite se tragu de

la unu popor, care a adorat și s'a închinatu acestui corp cerescu; o alta figură, care reprezintă pre unu omu, care descinde de o barca cu o columba în mană, s'aru poté privi de o reminiscență a diluviului (potopului). Degetele scheletulu celui mai mare tîenē unu ornamentu de margelă, ieru la picioru lor se aflăa bucati de vestiminte putredite. Afara de această se aflăa înca mai multe instrumente de aramă, de unde se conchide ca minele de aramă dela laculu superioru s'au esplotatu și lucratu înca în cele mai vechi perioade. Toate aceste relicve s'au transferatu în institutulu pentru artă și literatură din Iov'a.

*** Cravalu judanesc în Saibusiu. În cetatea Saibusiu, în Silesia austriacă, s'au intemplat în dilele din urma ale lunei lui Martiu unu cravalu judanesc care, deca s'aru fi intemplat în Botosiani, seu în altu locu alu României, corifeii judanimei și satelții loru bine corupti aru fi alarmatu tota lumea, ca românii sunt judanofagi, persecuta religiunea israelită, s. a., bă aru fi cerutu chiaru și intervenire externă în favoarea fiilor lui Iud'a. Iēca istoria acestui cravalu; în cetatea Saibusiu se află o fabrică de postavu, în care funcționă de mai multu ani unu jidan holțu, că factoru conductoriu alu fabricei. Acest'a se casatori în 23 Martie dēru, fiindu ca antistia comunale din Saibusiu nu vrea sa suferă nici o famă judană în intrulu cetății, primarul invita pre judanu se-si caute altu locu de locuință cu tenar'a sea socie. Judanulu, sprijinitu de prefectulu tractualu, nu dăde ascultare acestei invitații. În sēr'a de 24 Martiu se aduna o multime de popor în-vintea fabricei și amenință ca va sparge și sfărămă totu, deca parecîia judanescă, care se instălase cu o di mai nainte, nu vā pārasī fabric'a. De asta-data însă, prin promisiuni seu amenințări, se evita turburarea. În sēr'a d'iei a două inse poporul se aduna din nou și începū a sperge ferestrele și a aruncă cu petre asupra gendarmilor și a financieror, cari alergara intru ajutoriu. Acesti din urma împusicara mai întâi în aeru și apoi asupra mulțimei, cu care ocaziune omorira o femeie și vulneară greu pre mai multu cetățieni, cu toate acestea însă trebni sa se retraga. Cravalulu, după ce s'au spartu usile, toate mobilele, mai multe masine, și după ce a primitu și jidanulu câte-va petre în capu, a luat demisiunea asiā de mari, în cătu prefectulu cercualu se vedă silitu sa telegrafeze, la 12 ore nōptea, la Cracovia după militia. Staree e critica. de ore-ce poporul amenință sa resbuna și pre femeia omorita. Judanulu cu soti'a sea se-para cu fug'a la Bielitz. Cetatea Saibusiu se tîna de domeniulu archiducelui Albrecht. „Feder.“

Concursu.

Parochia Lesnicu cu fili'a Dumbrăvița din protopresbiteratulu Devei în comitatulu Hunidōrei devenindu vacantă, se escrie prin această concursu.

Emolumentele sunt: dela 165 numeri de case 165 mesuri de bucate în graunție — prelānga stōl'a îndatinată o holda aratōria, și casa parochială.

Recursele instruite în sensulu statutulu organicu bisericescu adresate comitetulu parochialu sunt a se tramite acestui scaonu protopresbiterale în Dev'a pâna la 16 Maiu a. c.

Dev'a 6 Aprilie 1871

Cu întielegerea comitetulu parochiale.

(24—1)

Ioanu Papiu,
Protopopu.

Licitatiune.

În 6 Maiu *) c. n. 1871, se va esarendă prin licitațiune publică la cas'a parochiale gr. or. din Turd'a fe-natiulu numitu Lobodasiu asiadiatu pre hotarulu Turd' sub Nr. topogr. 5546 a. b. în marime de 106 jugare 212 st. □, pre trei ani de dile la celu ce va dă mai multu. Oferte în scrisu și sigilate se primescu numai pâna la încheierea licitațiunei.

Pretiuulu de eschiamare este 300 fl. v. a. și vadiu 10 %. Condițiunile esarandarei mai de aprōpe se voru putea vedea la cas'a parochiale din Turd'a, seu la cancelaria archidieceșana din Săbiu.

Săbiu, 27 Martie (8 Aprile) 1871.

Epitropia archidieceșana gr. or.

*) S'a mai prelungitu terminulu publicatu mai nainte cu o septamāna.

Burs'a de Vien'a.

Din 15 Aprilie 1871.

Metalicele 5%	58 90	Act. de creditu	278 80
Împrumut. nat. 5%	68 65	Argintulu	122 25
Actiile de banca	742	Gabinulu	5 89